

Kuntatalouden kehitys vuoteen 2029

Päivitetty 22.9.2025

Syksyn 2025 kuntalousohjelma, VM:n ja Kuntaliiton ennusteet

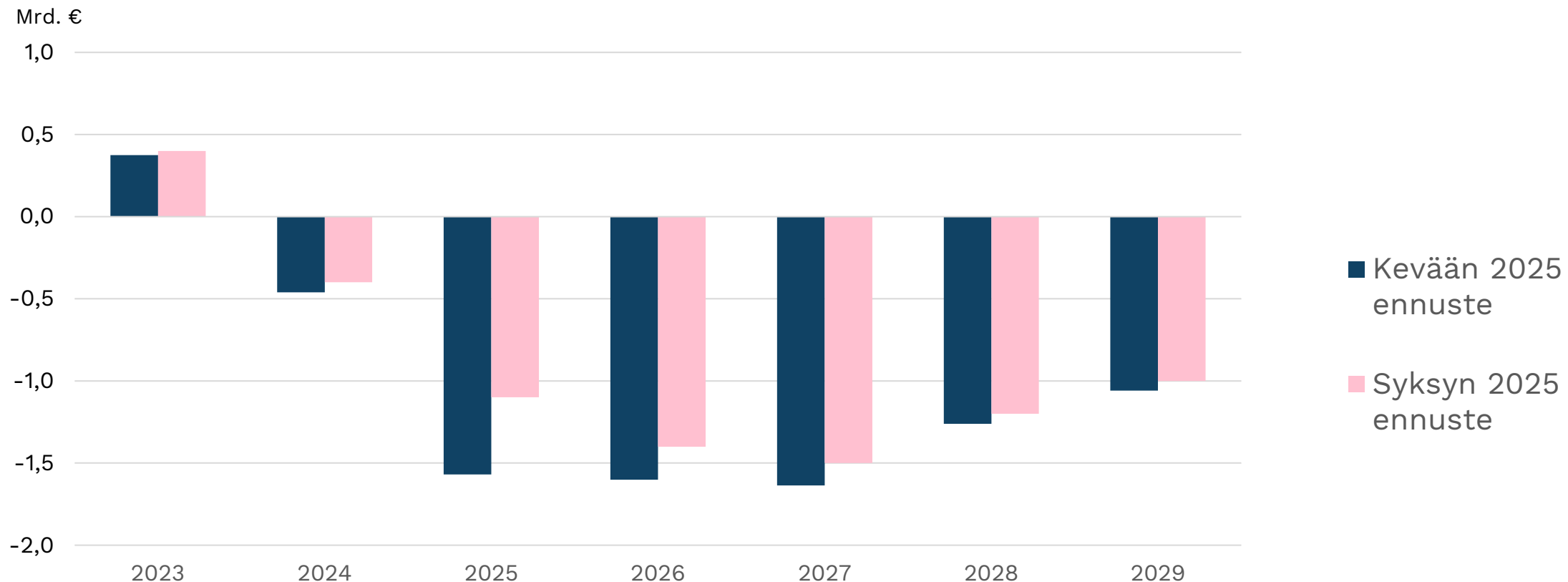
Mikko Mehtonen @MikkoMeh

Nostot kuntatalouden kehitysarviosta syksyllä 2025

- Heikko suhdannetilanne välittyy vuonna 2025 kuntatalouteen, jonka verotuloennusteita on madallettu kertymätietojen perusteella vuoden edetessä. Myös työttömien määrän ja kuntien työttömyysetuusmenojen kasvu on ollut odotettua voimakkaampaa. Tästä huolimatta kuntien toimintamenojen kehitys on ollut melko maltillinen. Arviota kuntien ja kuntayhtymien omien sopeutustoimien määrästä onkin kasvatettu suhteessa kevään ennusteeseen. Tästä huolimatta kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee noin -1,1 miljardiin euroon vuonna 2025.
- Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee edelleen vuosina 2026-2027, mutta vahvistuu sen jälkeen määräaikaisten valtionosuusleikkausten väistyessä. Kuntatalouden vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin 2025-2029.
- Pääministeri Orpon linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta vuonna 2026. Orpon hallituksen kuntataloutta vahvistavat päätökset liittyvät maapohjan kiinteistöveron korotukseen vuonna 2024 ja sote-siirtolaskelman kuntavaikutusten pienentämiseen 277 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Rahoitusleikkauksia on tehty useilla eri perusteilla hallituskauden aikana.
- Vuodesta 2025 eteenpäin negatiivisten vuosikatteiden kuntien lukumäärä kasvaa voimakkaasti erityisesti väestöään menettävissä ja vanhemman väestön kunnissa. Vuosikatteen vahvistamiseen tulisi kiinnittää huomiota erityisesti pienimmissä kuntakokoryhmissä.

Kuntatalouden ennuste edelleen synkkä

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta = tulorahoitus – investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirta kuvaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Kuntien ja kuntayhtymien talous

painelaskelman mukaan, mrd.€

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Toimintakate	-14,06	-14,31	-15,65	-16,43	-16,98	-17,35	-17,75
Verotulot	14,59	14,10	14,25	15,03	15,65	16,27	16,88
Valtionosuudet	3,67	3,43	4,09	4,26	4,24	4,57	4,74
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,36	0,32	0,25	0,23	0,19	0,17	0,18
Vuosikate	4,56	3,55	2,94	3,07	3,10	3,66	4,05
Poistot	-2,80	-2,81	-2,91	-3,01	-3,11	-3,21	-3,31
Satunnaiset erät, netto	-0,02	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	1,75	1,09	0,03	0,07	-0,01	0,46	0,74
Tulorah. korjauserät	-0,22	-0,42	-0,42	-0,42	-0,42	-0,42	-0,42
Tulorahoitus, netto	4,32	3,54	2,95	2,74	2,73	3,26	3,67
Investoinnit, netto	-3,95	-3,91	-4,02	-4,18	-4,24	-4,45	-4,66
Rahoitusjäämä ¹⁾	0,37	-0,36	-1,06	-1,44	-1,52	-1,19	-1,00
Lainakanta	19,90	20,53	21,55	22,95	24,43	25,58	26,53
Rahavarat	6,85	6,54	6,32	6,09	5,87	5,64	5,41

1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto

Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Kokonaistaloudelliset ennusteet

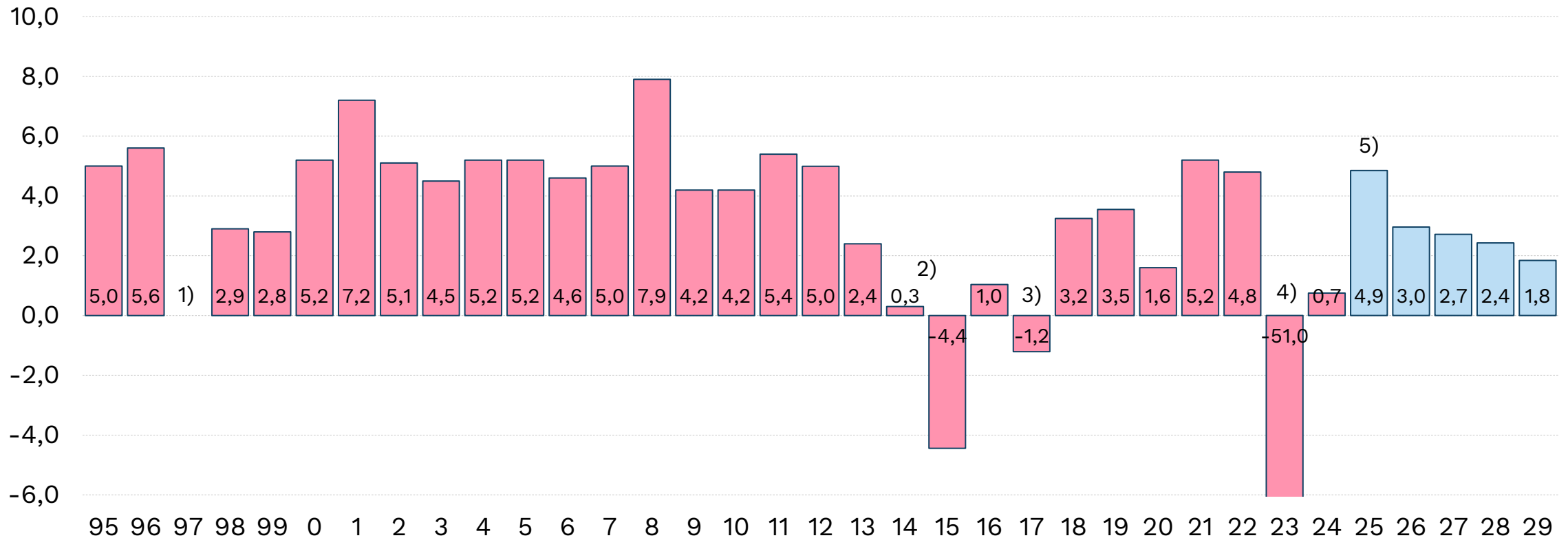
<u>muutos-%</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>2028</u>	<u>2029</u>
BKT, määrän muutos	-0,9	0,4	1,0	1,4	1,7	1,6	1,6
BKT, muutos (kevään 25 ennuste)	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5	1,4	1,4
Palkkasumman muutos	5,0	1,9	2,8	4,6	4,4	4,5	4,4
Yleisen ansiotason muutos	4,2	3,1	3,0	3,6	3,0	3,2	3,0
Kuntien ansiotason muutos	5,2	3,4	3,2	3,6	4,3	4,0	3,1
Kuluttajahintojen muutos	6,2	1,6	0,4	1,4	1,9	2,0	2,0
Valtionosuusindeksi muutos	4,1	3,2	2,5	3,5	3,6	3,5	2,8
Työttömyysaste	7,2	8,4	9,4	9,0	8,4	7,9	7,6
Työllisyysaste	73,6	72,1	71,5	71,8	72,6	73,3	74,2

Kuntien ja kuntayhtymien bruttomenot

mrd.€

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Toimintamenot	21,51	21,67	22,72	23,39	24,03	24,61	25,07
- Henkilöstömenot	11,49	11,64	12,05	12,45	12,87	13,23	13,48
- Palkat	9,23	9,47	9,80	10,08	10,43	10,74	10,95
- Muut henkilöstömenot	2,26	2,17	2,24	2,37	2,44	2,49	2,53
- Ostot (materiaalit ja palv.)	7,65	7,68	7,84	7,99	8,20	8,38	8,55
- Avustukset	1,22	1,17	1,64	1,73	1,71	1,72	1,72
- Muut toimintamenot	1,14	1,18	1,19	1,22	1,25	1,29	1,32
Rahoitusmenot, brutto	0,40	0,45	0,55	0,62	0,66	0,69	0,71
Investoinnit	4,76	4,82	4,93	5,10	5,16	5,37	5,58
Yhteensä	26,67	26,94	28,20	29,11	29,85	30,67	31,35
Muutos-%:							
Toimintamenot	-51,0	0,7	4,9	3,0	2,7	2,4	1,8
- Palkat	-49,9	2,7	3,5	2,8	3,5	3,0	2,0
- Ostot (materiaalit ja palv.)	-56,0	0,3	2,1	1,9	2,6	2,2	2,0
Menot yhteensä	-46,7	1,0	4,7	3,2	2,5	2,7	2,2

Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulujen kasvu-%

Kuntien verotulot

Verotuloksi kirjattavat, mrd.€

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Verolaji						
Kunnallisvero	9,99	10,10	10,69	11,12	11,60	12,09
Yhteisövero	1,77	1,63	1,72	1,82	1,91	1,99
Kiinteistövero	2,33	2,36	2,39	2,41	2,45	2,50
Verotulot yhteensä	14,09	14,09	14,80	15,35	15,96	16,58
Muutos-%:						
Kunnallisvero	-3,3	1,1	5,8	4,0	4,3	4,2
Yhteisövero	-14,3	-7,8	5,5	5,8	4,9	4,2
Kiinteistövero	6,7	1,1	1,3	0,8	1,7	2,0
Verotulot yhteensä	-3,4	0,0	5,0	3,7	4,0	3,9
Tuloveroprosentti, keskim.	7,52	7,59	7,59	7,59	7,59	7,59
Yhteisöveroprosentti	20,0	20,0	20,0	18,0	18,0	18,0
Osuus yhteisöverosta, %	23,69	23,65	22,84	25,49	25,81	26,09

Kuntasektorin vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾

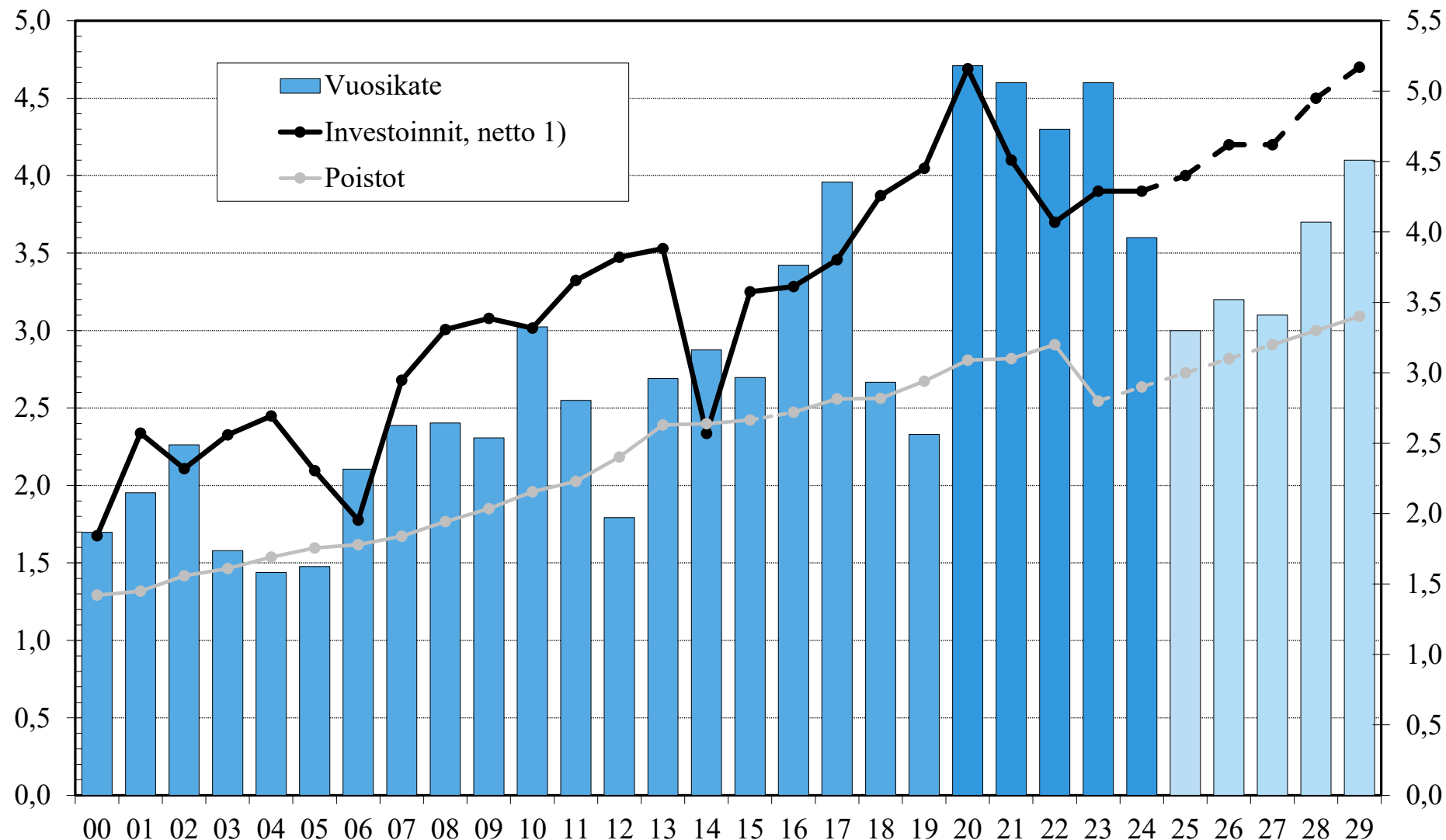
painelaskelman mukaan, mrd.€

Vuoden 2014 nettoinvestointien tasoon vaikuttaa kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kilpailukyky sopimuksessa sovittu lomarahaleikkaus ja työnantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin kuntataloudesta täysimääräisinä vuosina 2018–2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 2,6 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnettiin koronatukia yhteensä noin 2,4 miljardia euroa.

Vuoden 2023 vuosikatetta parantaa erityisesti edellisten vuosien verotilitykset.

Kuntatalouden vuosikate ja tilikauden tulos

painelaskelman mukaan, mrd.€

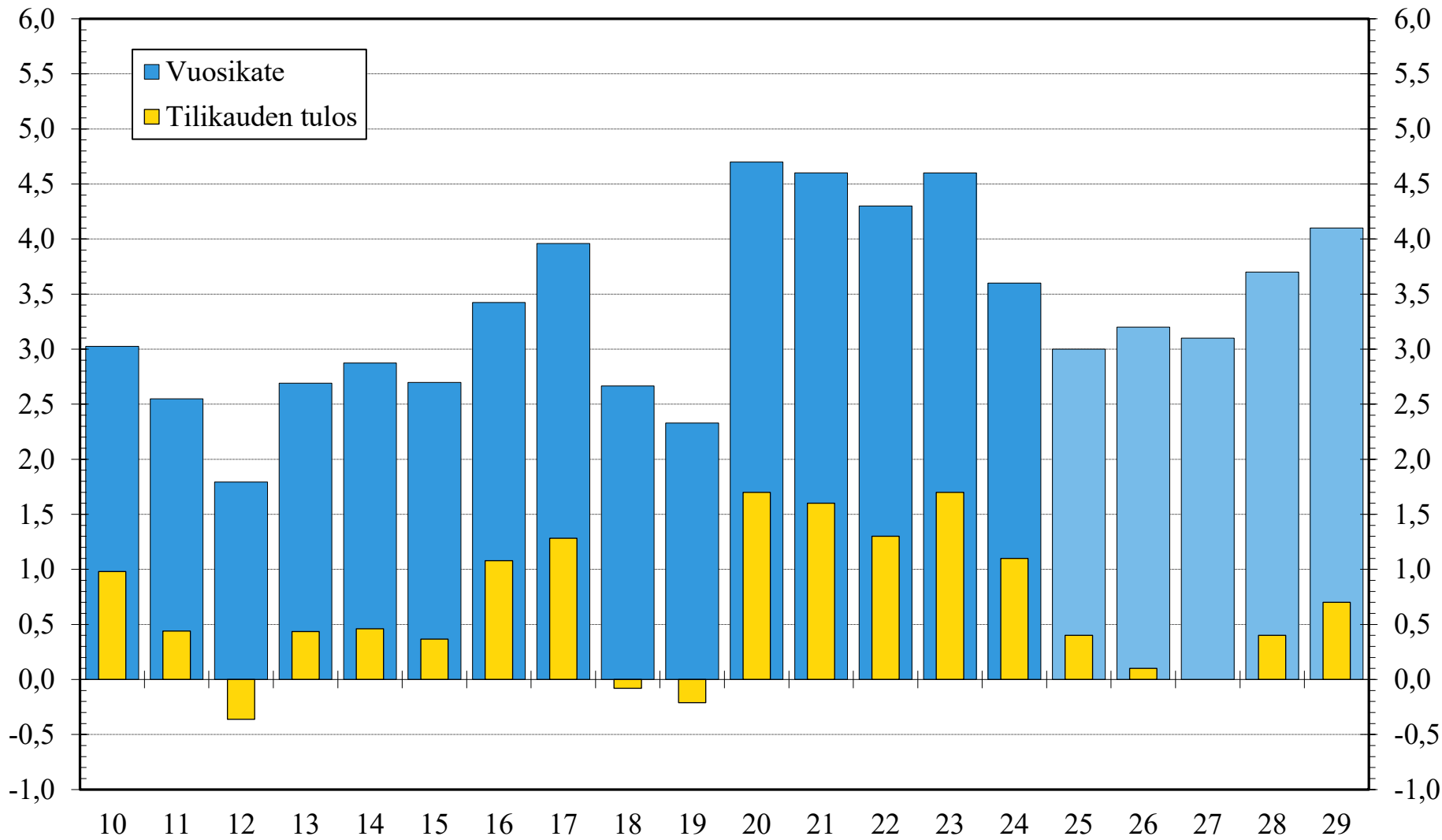
Vuoden 2010 tuloksessa HSY:n perustamisesta johtuvaa kirjanpidollista myyntivoittoa 0,95 mrd. euroa.

Vuonna 2014 kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tulosta 1,7 mrd. euroa.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kikyn lomarahaleikkaus ja työnantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin täysimääräisinä vuosina 2018-2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 2,6 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnettiin koronatukia yhteensä noin 2,4 miljardia euroa.

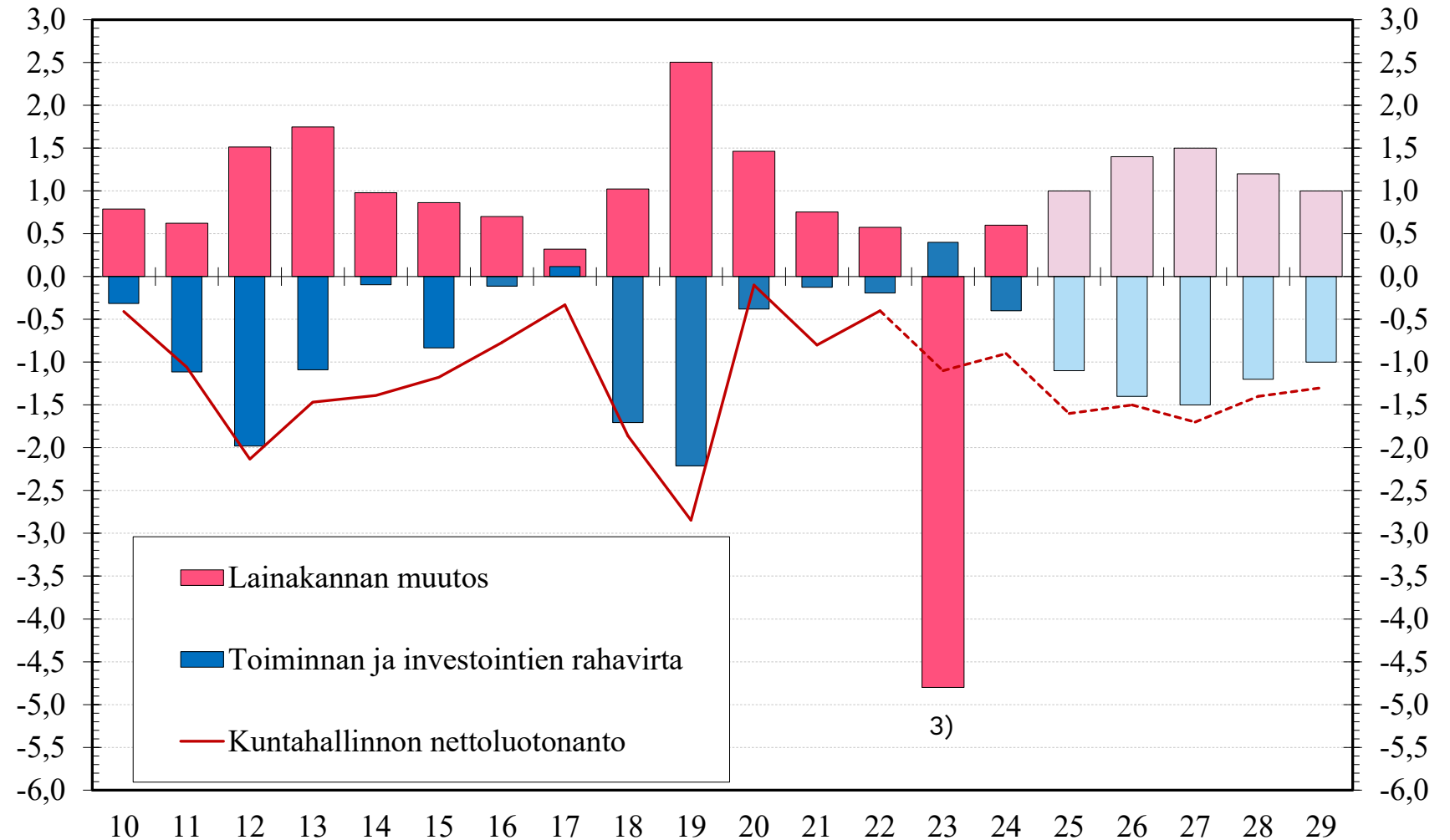
Vuoden 2023 vuosikatetta parantaa erityisesti edellisten vuosien verotilitykset.

Kuntasektorin toim. ja inv. Rahavirta¹⁾, nettoluotonanto²⁾ sekä lainakannan muutos

painelaskelman mukaan, mrd.€

- 1) Alijäämäinen (neg.) rahavirta ilmaisee, että menoja katetaan kassavaroja vähentämällä tai lainalla. Ylijäämäinen (pos.) rahavirta ilmaisee, kuinka paljon varoja jää antolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.
- 2) Nettoluotonanto kansantalouden tilinpidon mukaan = Paikallishallinnon kokonaistulojen ja kokonaismenojen erotus. Vuodesta 2023 alkaen sisältää vain kuntahallinnon (ei hyvinvointialueita).
- 3) Vuoden 2023 luvuissa on huomioitu sote-uudistuksen vaikutus.

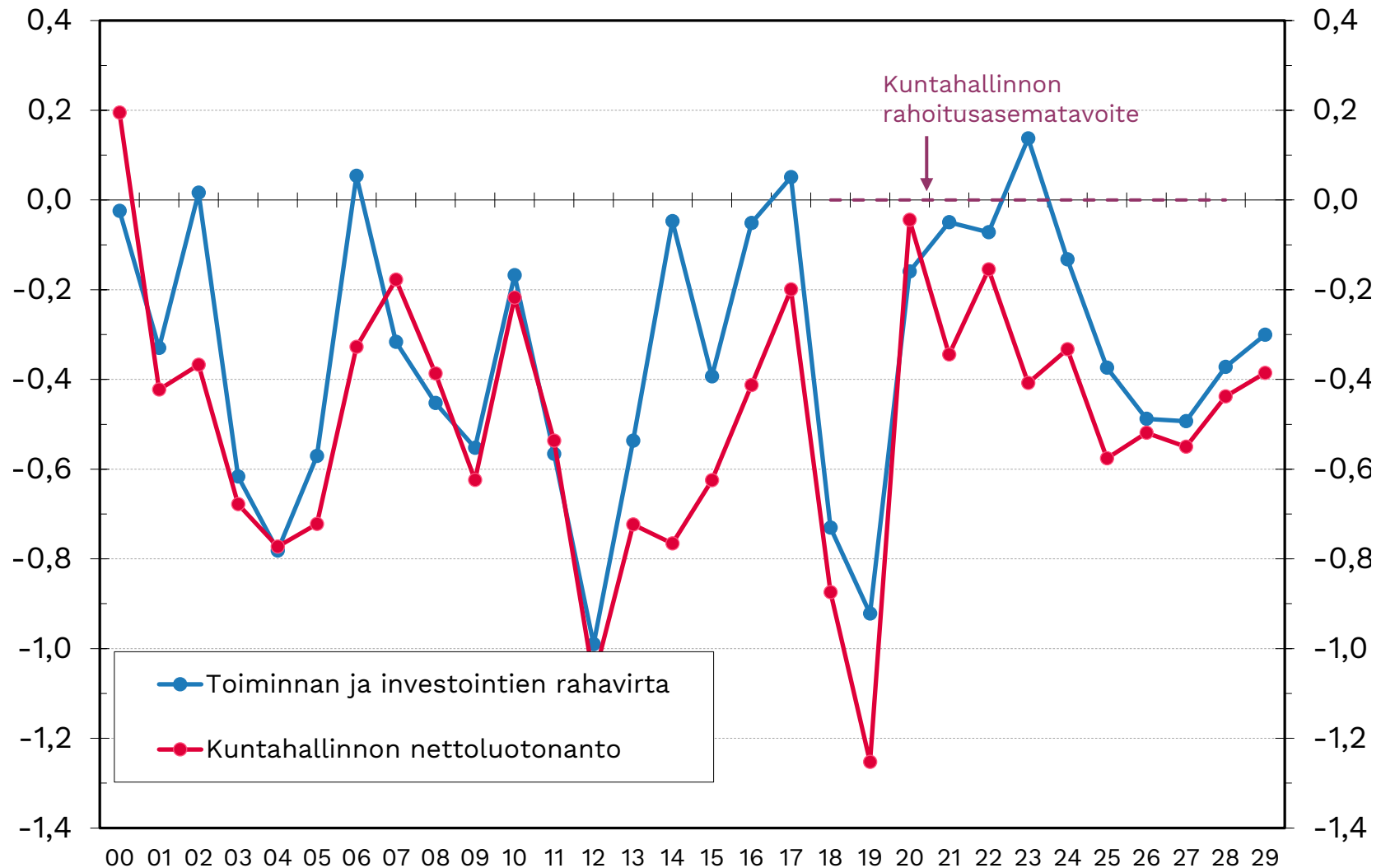
Kuntasektorin toim. ja inv. rahavirta¹⁾ sekä nettoluotonanto²⁾ painelaskelman mukaan, % BKT:sta

1) Alijäämäinen (neg.) rahavirta ilmaisee, että menoja katetaan kassavaroja vähentämällä tai lainalla. Ylijäämäinen (pos.) rahavirta ilmaisee, kuinka paljon varoja jää antolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

2) Nettoluotonanto kansantalouden tilinpidon mukaan = paikallishallinnon (pl. hyvinvointialueet) kokonaistulojen ja kokonaismenojen erotus. Vuodesta 2023 vain kuntahallinto (ei hyvinvointialueita).

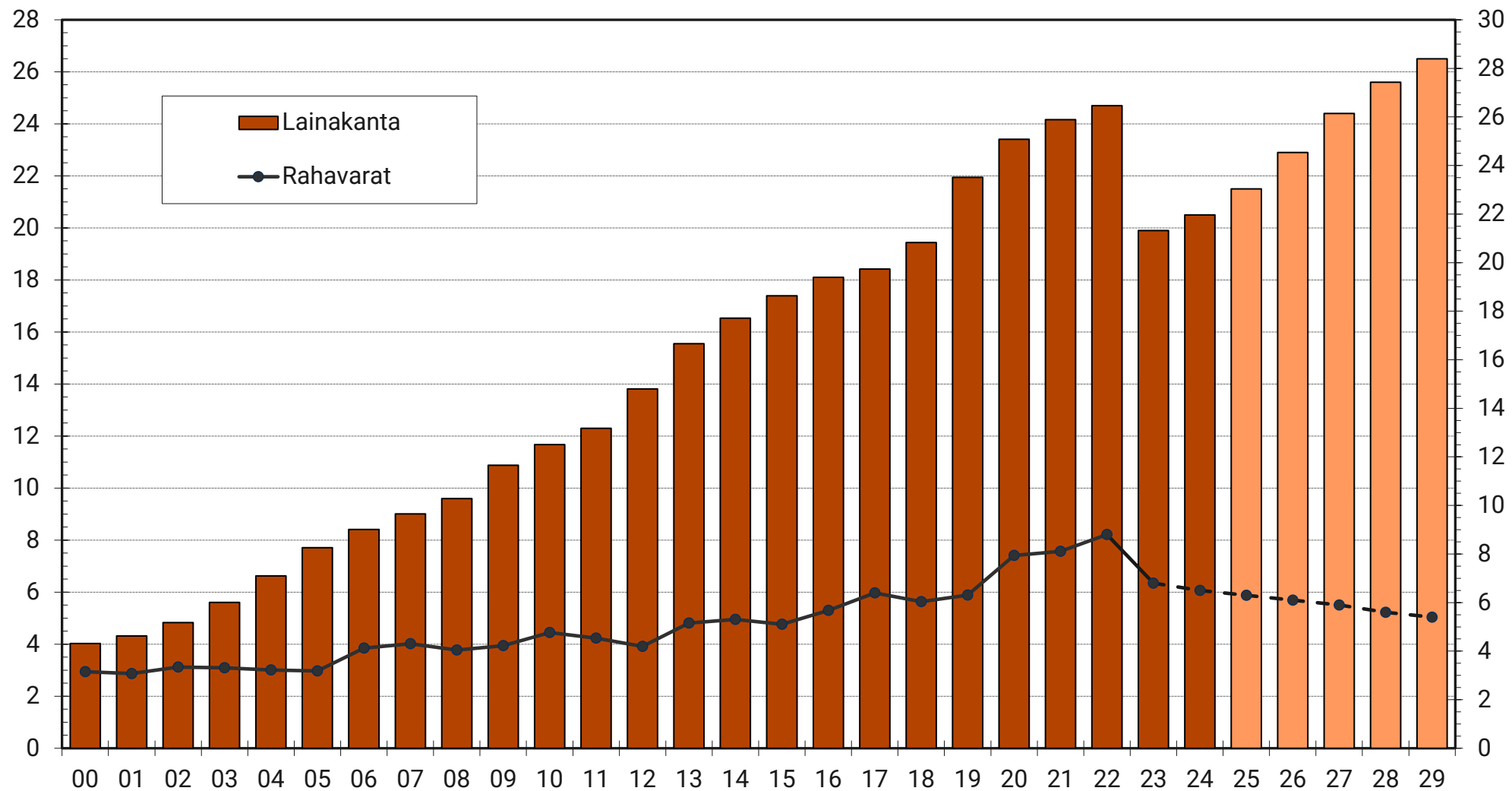
Sote-uudistuksen vaikutus huomioitu, vuodesta 2023 lähtien vain kuntahallinnon nettoluotonanto.

Rahavirran ja nettoluotonannon eroa vuodesta 2022 alkaen selittävät mm. HKL yhtiöittämisen, verotulojen ajoitustekijöiden sekä sairaalakiinteistöjen myyntien erilainen käsittely kuntien kirjanpidon ja kansantalouden tilinpidon välillä.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta ja rahavarat

painelaskelman mukaan, mrd.€

Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelma

painelaskelman mukaan, mrd.€

Tuloslaskelman erä	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Toimintatulot	7,45	7,40	7,29	7,24	7,39	7,51	7,58
Toimintamenot	-21,51	-21,67	-22,72	-23,39	-24,03	-24,61	-25,07
Toimintakate	-14,06	-14,27	-15,43	-16,15	-16,64	-17,10	-17,49
Verotulot	14,59	14,09	14,09	14,83	15,36	16,01	16,62
Valtionosuudet	3,67	3,44	4,09	4,24	4,19	4,55	4,70
Rahoituserät, netto	0,36	0,33	0,27	0,24	0,23	0,22	0,24
Vuosikate	4,56	3,60	3,02	3,16	3,14	3,68	4,08
Poistot ja arvonalent.	-2,80	-2,88	-2,98	-3,08	-3,18	-3,28	-3,38
Satunnaiserät, netto	-0,02	0,36	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	1,75	1,08	0,39	0,08	-0,03	0,40	0,70
muutos-%:							
Toimintatulot	-27,3	-0,7	-1,5	-0,7	2,0	1,6	0,9
Toimintamenot	-51,0	0,7	4,9	3,0	2,7	2,4	1,8
Toimintakate	-58,2	1,5	8,1	4,7	3,0	2,8	2,3
Verotulot	-45,8	-3,4	-0,1	5,2	3,6	4,3	3,8
Valtionosuudet	-66,0	-6,2	18,9	3,7	-1,2	8,4	3,4

Kuntien ja kuntayhtymien rahoituslaskelma

painelaskelman mukaan, mrd.€

Rahoituslaskelman erä	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	4,56	3,60	3,02	3,16	3,14	3,68	4,08
Satunnaiset erät, netto	-0,02	0,36	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-0,22	-0,42	-0,42	-0,42	-0,42	-0,42	-0,42
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-4,76	-4,82	-4,93	-5,10	-5,16	-5,37	-5,58
Rahoitusosuudet investointeihin ja investointien myyntitulot	0,81	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91
Toiminnan ja investointien rahavirta	0,37	-0,36	-1,06	-1,44	-1,52	-1,19	-1,00
Rahoituksen rahavirta							
Antolainojen muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys							
Pitkäaikaisten lainojen vähennys							
Lyhytaikaisten lainojen muutos							
Rahavarojen muutos							
Lainakanta 31.12.	19,90	20,53	21,55	22,95	24,43	25,58	26,53
Rahavarat 31.12.	6,85	6,54	6,32	6,09	5,87	5,64	5,41